

Sakramentit. Sairaanvoitelu, 6. epistola ja evankeliumi

Sairaanvoitelu, kuudes epistola

(Gal. 5: 22 – 6:2)

”Veljet, hengen hedelmää taas ovat rakkaus, ilo, rauha, kärsivällisyys, ystävällisyys, hyvyys, uskollisuus, lempeys ja itsehillintä. Näitä vastaan eivät ole laki. Ne, jotka ovat Jeesuksen Kristuksen omia, ovat ristiinnaulinneet vanhan luontonsa himoineen ja haluineen. Jos me elämme Hengen varassa, meidän on myös seurattava Hengen johdatusta. Emme saa tavoitella turhaa kunniaa emmekä ärsyttää ja kadehtia toisiamme. Veljet, jos joku tavataan tekemästä väärin, on teidän, joita Henki ohjaa, lempeästi ojennettava häntä. Olkaa kuitenkin varuillanne, ettette joudu kiusaukseen. Kantakaa toistenne taakkoja, niin te toteutatte Kristuksen lain.”

Paavali luettelee kristillisiä hyveitä ja nimittää niitä ”Hengen hedelmäksi”. Juuri ennen tätä tekstiä Paavali luetteli ”lihan aikaansaannoksia” jotka ovat ei-kristillistä, negatiivista käytöstä. Paavali toteaa, että ei-kristillinen käytös on este saada ”omakseen Jumalan valtakunta (5: 17 – 21) Edelleen Paavali toteaa, että Hengen hedelmää ”vastaan ei ole laki”. Tämä on itsestäänselvyys, sillä laki tehtiin rikkomuksia vastaan ja Hengen hedelmä ei ole rikkomus. Tällaiset luettelot paheista ja hyveistä olivat yleisiä kreikkalais-roomalaisessa maailmassa ja niitä on monia myös Uudessa testamentissa.

Käsite ”Hengen hedelmä” sisältää ajatuksen Jumalan Pyhän Hengen työstä. Ihminen on vapaa joko hyväksymään tai hylkäämään Hengen. Hedelmä on seurausta kasvusta. Jotta Hengen hedelmä voi kasvaa, se edellyttää myös ihmisen vapaaehtoista osallisuutta. Pyhän Hengen johdattamana ihminen toteuttaa lain, mutta on samalla vapaa sen vaatimusten tarkkailusta. Hengen hedelmä on tulosta Jumalan Hengen ja ihmisen välisestä yhteisestä toiminnasta. Kreikkalainen termi on synergia, joka kuvaa kahden eri toimijan yhdessä työskentelemistä.

Kaiken lähtökohtana on rakkaus, joka sisältää ajatuksen persoonan toimimisesta toisen persoonan hyväksi. Rakkaus tuo ilon ja tämä rauhan. Rauha tässä merkitsee olemista yhdessä toisen persoonan, nyt erityisesti Jumalan kanssa. Kärsivällinen ihminen odottaa pitkään, mutta tarvittaessa toimii rangaisten toista. Lempeä ihminen ei rankaise, vaan antaa anteeksi. Ajatuksena on, että ihmisen toiminta Jumalan avulla muuttuisi mahdottomasta mahdolliseksi (vrt. Luuk. 18: 27).

”Ovat ristiinnaulinneet vanhan luontonsa himoineen ja haluineen” viittaa uskoon ja kasteeseen. Ne yhdistävät meidät Kristukseen, siis myös ristiinnaulitsemiseen. Johtopäätöksenä on, että elämässä kasteen jälkeen on uusi suunta, joka on kohti Jumalaa. Henki on se, joka johtaa toimintaamme.

”Jos me kerran elämme Hengen varassa, meidän on myös seurattava Hengen johdatusta.” Vanhempi käänös on ehkä tarkempi: ”Jos me Hengessä elämme, niin myös Hengessä vaeltakaamme.” Hengessä vaeltaminen tulee Hengessä elämisestä.

”Emme saa tavoitella turhaa kunniaa emmekä ärsyttää ja kadehtia toisiamme.” Todennäköisesti kyse on siitä, että jotkut vaativat uskovia noudattamaan Mooseksen lakia ja ympärileikkauttamaan itsensä (vrt. Gal. 5: 11). Tämä aiheutti seurakunnassa riitaa.

Hengen ohjaamat ”veljet” tarkoittaa kypsiä kristittyjä. Se ei sulje pois naisia. Kyse on oman aikansa kulttuurista, jossa käytettiin sana veljet, vaikka läsnä olisi sekä miehiä että naisia. Heidän on lempeästi ohjattava väärin toimivaa seurakunnan jäsentä. Väärin toiminutta ei siis rangaista. ”Lempeä ojentaminen” on Hengen lahja. ”Olkaa kuitenkin varuillanne, ettette itse joudu kiusaukseen” ohjaa ihmistä pois ylpeydestä, joka voi muodostua, kun ”voi ohjata väärintekijää”.

”Kantakaa toistenne taakkoja, niin te toteutatte Kristuksen lain.” Kristityt on vapautettu Mooseksen laista ja yhdistetty Kristukseen, sen takia me olemme Kristuksen lain alaisia (1. Kor. 9: 21). Se on Hengen laki (Room 8: 2). ”Kantakaa toistenne taakkoja” osoittaa sen olevan rakkauden laki. Tässä ei puhuttu tuomitsemisesta vaan kantamisesta. Kun jokainen meistä on syntinen, niin toisen tuomitseminen merkitsisi oman itsensä tuomitsemista. Taakan kantaminen on rakkauden teko ja vaikuttaa myös omien syntien anteeksi saamiseen. Vähän myöhemmin Paavali kuitenkin toteaa: ”Jokaisen on kannettava oma kuormansa” (Gal. 6: 5). Molemmat Paavalin huomiot pitävät paikkansa. Seurakunnassa meidän on pidettävä huolta muista, mutta me emme saa olla muille tarpeettomia taakkoja.

Osa tutkijoista korostaa, että Kristuksen laki on alkuperäinen ja oikein ymmärretty Vanhan testamentin laki. Kristus vastusti lain väärä tulkintaa. Hän totesi ”Älkää luulko, että olen tuulut lakia tai profeettoja kumoamaan. En minä ole tullut kumoamaan, vaan toteuttamaan” (Matt. 5: 17). Hän toteutti lain kuolemalla meidän puolestamme (rakkauden teko).

Sairaanvoitelu, kuudes evankeliumi

(Matt. 15: 21 – 28)

"Siihen aikaan Jeesus meni Tyroksen ja Sidonin seudulle. Siellä muuan kanaanilainen nainen, sen seudun asukas, tuli ja huusi: "Herra, Daavidin Poika, armahda minua! Paha henki vaivaa kauheasti tyttärentäni." Mutta hän ei vastannut naiselle mitään. Opetuslapset tulivat Jeesuksen luo ja pyysivät: "Tee hänelle jotakin. Hän kulkee perässämme ja huutaa." Mutta Jeesus vastasi: "Ei minua ole lähetetty kuin Israelin kansan kadonneita lampaita varten." Silti nainen tuli lähemmäs, heittäytyi maahan Jeesuksen eteen ja sanoi "Herra, auta minua!" Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Ei ole oikein ottaa lapsilta leipä ja heittää se koiranpenikoille." "Ei olekaan, Herra", vastasi nainen, "mutta saavathan koiratkin syödä isäntänsä pöydältä putoilevia palasia." Silloin Jeesus sanoi hänelle: "Suuri on sinun uskosi, nainen! Tapahtukoon niin kuin tahdot." Siitä hetkestä tytär oli terve."

Sama kertomus on Markuksella (Mark. 7: 24 – 30).

Tyroksen ja Sidonin alue oli jo toista Rooman provinssia, osa Syyriaa. Näillä kahdella kaupungilla oli paha maine Vanhassa testamentissa (vrt. Hes. 28). Kirkon käsityksen mukaan meneminen tälle alueelle ei ollut suunnitelmallisen lähetystyön alkaminen pakanoiden keskuudessa, vaan ennemminkin petollisten fariseusten väistäminen ja lepääminen (vrt. Mark. 7: 24: "halusi pysytellä tuntemattomana").

Tekstin päähuomio ei ole parantamisessa vaan Jeesuksen ja kanaanilaisen naisen välisessä keskustelussa. Matteus käyttää naisesta nimitystä kanaanilainen, jolla on myös kielteinen merkitys korostaen tapahtumapaikan pahaa mainetta. Johannes Krysostomos toteaa, että evankelista tietoisesti kirjoittaa tätä naista vastaan voidakseen tuoda esiin tämän naisen suurenmoisen toiminnan. Markus voi myös tällä maininnalla viitata Jeesuksen sukuluetteloon, jossa mainitaan myös pakananaisia Jeesuksen esiäiteinä. Yksi heistä oli Rahab, kanaanilainen portto, joko auttoi israelilaisia (Matt. 1: 5). Uudessa testamentissa Rahabia pidetään pyhänä (Hepr. 11: 31). Naista voi pitää juutalaisten näkökulmasta "vähäisistä vähäisimpänä", sillä hän oli ei-juutalainen, yksinään miesten maailmassa, pakanana ei-puhdas, ja lisäksi rabbiinisten tekstien tulkinnan mukaan hän pakananaisena menstruoiti "kehdestään alkaen" ollen silläkin tavoin saastainen.

"Daavidin Poika" tässä yhteydessä antaa aiheen kysyä: miksi apuun kutsuttiin Daavidin Poikaa? Historia ei tunne kuningas Daavidia parantajana. Vastaus on sanassa Poika. Jeesuksen ajan Palestiinassa oli ajatus, että Daavidin poika Salomon olisi voinut olla parantaja. Käyttämällä ilmaisua "Daavidin Poika" tämä ei-juutalainen nainen puhuttelee Jeesusta juutalaisten messiaana.

Naisen puheen muoto on mielenkiintoinen. Hän toteaa pahan hengen vaivaavan tytärtään ja pyytää Jeesusta, että tämä armahtaisi hänet. Tarkasti ottaen nainen ei pyytänyt parannusta vaan armahdusta. Tätä armoa hän pyysi itselleen, sillä hän oli rakkauden takia täysin samaistunut sairaaseen tyttärensä ja kärsi tämän kanssa. Armo on jotain sellaista, mitä me saamme tavallaan ylimääräisenä, emme ansiomme mukaan. Lisäksi naisen pyyntö ei ollut yksilöity, mahdollinen Jeesuksen armon muoto jätettiin Jeesuksen päätettäväksi.

Jeesus ei vastannut naiselle mitään. Opetuslapset pyysivät Jeesukselta: ”Tee hänelle jotakin. Hän kulkee perässämme ja huutaa”. Vanhempi suomennos oli: ”Päästä hänet menemään”. Kirkkoisät ovat tulkinneet, että opetuslapset suostuttelevat tässä Jeesusta parantamaan naisen tyttären. Jeesuksen kielteinen vastaus liittyy tähän: ”Ei minua ole lähetetty muita kuin Israelin kansan kadonneita lampaista varten.” (vrt. Matt. 10: 6) Hänen maanpäällinen tehtävänsä on koota yhteen israelilaiset lopun ajan tapahtumia varten. Kuitenkin me näemme kokonaisen joukon tapahtumia, joissa Jeesus toimii ei-juutalaisten keskuudessa. Lopullinen muutos tulee ylösnousemuksen jälkeen, kun Jeesus antaa opetuslapsilleen lähetyskäsken: ”tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni.” (Matt. 28: 19)

Kun nainen toisen kerran pyysi apua, Jeesus kieltää sen. Hän lainaa Markuksen tekstiä, mutta kovemmassa muodossa. Hän viittaa naisen taustaan, todeten tämän olevan pakana. Juutalaiset käyttivät pakanoista sanaa koirat. Tällä he osoittivat, että pakanat söivät koirien tavoin mitä tahansa, mutta juutalaisilla olivat ruokasäännökset. Hän jättää pois Markuksen sanat: ”Anna lasten ensin syödä kyllikseen.” (Mark. 7: 27)

Nainen vastaa rohkeasti mutta samalla nöyrästi: ”saavathan koiratkin syödä isäntänsä pöydältä putoilevia palasia.” Nainen tunnustaa oman asemansa olevan juutalaisten jälkeen. Hän kuitenkin osoittaa, että Jumalan armo voi pieninä murusina tulla myös pakanoiden ulottuville.

Tämän ainoan kerran Jeesus puhuu ”suuresta uskosta” Matteuksen evankeliumissa. Jeesus paitsi sanallisesti ”ylistää” naista, myös parantaa naisen tyttären. Jeesus odotti tähän asti ennen kuin toimi. Näin naisen usko paljastui suureksi. Tämä on toinen kerta, kun Jeesus parantaa ei-juutalaisen etäisyyden päästä (vrt. Kapernaumin sadanpäällikön palvelijan parantaminen, Matt. 8: 5 – 13).

Varhainen kirkko kiinnitti myös huomiota siihen, mistä ruoasta tässä puhuttiin: leivästä. Kirkko näkee, että siinä on viittaus ehtoollisen sakramenttiin. Myös pakanat tullaan kutsumaan Kirkon

yhteyteen ja ehtoollisen sakramenttiin helluntaina tapahtuneen Pyhän Hengen vuodattamisen jälkeen. He eivät ole enää koiria vaan lapsia, jotka on kutsuttu syömään ikuisen elämän leipää.